

Til Kulturministeriet

Att. museumslov@kum.dk

Høring over forslag om ændring af museumsloven (Udvikling af museumsområdet m.v.) Dok. nr. 1398806

ODM takker for muligheden for deltagelse i høring vedr. ovenstående, men finder høringsfasen fra d. 28.6. 2012 til 20.8 2012 svarende til 6 af 7 uger i skolernes sommerferie uacceptabel. Placeringen af høringsfristen giver ikke mulighed for at sikre mødeafholdelser og anden inddragelse af de netværk og interessenter, som en brancheorganisation er helt afhængig af i denne fase for at sikre en saglig og gennearbejdet respons.

Kulturministeren gav på ODMs årsmøde i slutningen af april udtryk for, at der selvfølgelig ville blive tid til debat og evt. ændringer til forslaget om en ny museumslov, i fald det var nødvendigt. Det er også blevet lovet på embedsmandsniveau i både Kulturministeriets departement og i Kulturstyrelsen. Men når høringsfasen er placeret netop i den periode, hvor så godt som alle holder sommerferie i Danmark, er en sådan proces umuliggjort. ODM ønsker derfor at spørge, om der er et reelt ønske om at modtage substantielle og gennearbejdede hørings svar?

Indledningsvis skal det præciseres, at ODM hele tiden har ønsket ændringer i museumsloven der afspejler samfundsudviklingen - og de deraf afledte ændrede krav fra Danmarks borgere til museernes drift og virke. Vi ser derfor med glæde, at der i oplægget til ændringer i museumsloven er ønsker om større sammenhæng mellem museumslovens fem bærende søjler, (indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling), at der en defineret mission - og visionsbeskrivelse, regelforenklinger og sikring af såkaldt bæredygtighed for de statslige og statsanerkendte museer. Vi konstaterer, at der ikke er sat fokus på det kludetæppe af hidtidige tilskudsordninger, der er virkeligheden for museerne i dag. Tværtimod vælges de bibeholdt i form af en fastholdelse af den hidtidige tilskudspraksis, nu i en ny § 13 a. Alt taler ellers for, at man med fordel kunne have sat fokus på forholdet mellem driftstilskuddene og den reelle opgavevaretagelse. Det gælder både på statens egne museer, inkl. hovedmuseerne, og på de museer der løfter nationale opgaver i øvrigt. Med forslaget om at fjerne differentieringen mellem § 15 og § 16 museer, vil man

Association of Danish Museums
Vartov, Farvergade 27D
1463 København K, Denmark
T + 45 4914 3966
F + 45 4914 3967
info@dkmuseer.dk
www.dkmuseer.dk

Nils M. Jensen
Direktør/Director General
M +45 25489328
nils.m.jensen@dkmuseer.dk

eksempelvis forhindre en fremtidig økonomisk opretning på de ofte tilfældige forskelle på driftstilskuddene til de museer, der varetager særlige nationale opgaver (opgaver, som i dag berettiger til § 16 tilskud).

Vi bemærker, at en række aktuelle ændringer i den arkæologiske praksis og administration, helt holdes uden for lovgivningen (Museumslovens kapitel 8). Det sker til trods for, at det netop er på dette område, at der tænkes gennemført de største strukturelle og administrative forandringer for museerne og deres driftsvilkår. Det betyder i praksis, at de store ændringer alene vil blive håndteret administrativt af statens embedsværk og ikke på et åbent politisk niveau. Tilsvarende er der ikke i lovudkastet gjort tiltag til at styrke samme lovparagrafs forhold vedr. varetagelsen af den nyere tids historie, som det må konstateres overhovedet ikke behandles i nærværende ændringsforslag til museumsloven. Det til trods for, at der også her strukturelt er store udfordringer i forhold til ensartet borgerbetjening og finansiering af områdets drift. ODM mener således, som påpeget flere gange, at der i ovenstående er forhold, som stadig trænger til afklaring og præcisering af målsætninger og intentioner fra statsligt hold.

Endelig skal det bemærkes, at der ikke i hverken "Udredningen om fremtidens Museumslandskab" eller i forslaget til ændring af museumsloven medtænkes, at en ret omfattende del af den danske kulturarv i dag forvaltes af museer, der enten er tilknyttet andre ministerier eller statslige institutioner - eller som på anden måde er offentligt støttede, men som i dag er helt uden for museumslovens rammer. Disse væsentlige museer bør tænkes ind - og have plads i forhold til det samlede danske museumsvesen.

ODMs kommentarer til "Forslag til lov om ændring af museumsloven"

§10, 2. pkt. tænkes ophævet. En paragraf hvor statens museers rolle i det fælles arbejde tidligere blev præciseret. Statens egne museer tænkes således heller ikke fremover underlagt de samme krav til kvalitetsudvikling, revision og samarbejdsrelationer, som de *statsanerkendte* museer. Det forekommer inkonsekvent, hvis man vil have et sammenhængende museumsvesen.

§14, stk. 1, nr. 7, 1. pkt. foreslås affattet således: "*Museets leder skal have relevante kompetencer*". ODM finder denne formulering for svag, selv om ideen med paragraffen er god. ODM mener, at teksten bør affattes: "*Museets leder skal have relevante museumsfaglige og ledelsesmæssige kompetencer*" – for at betone vigtigheden af, at begge forhold skal være tilgodeset for at opnå god museumsledelse.

I det påtænkte **kapitel 6a – udvikling af museumsområdet** har ODM følgende kommentarer til lovteksten:

§17a tænkes affattet således: "*Kulturministeren kan nedsætte udvalg m.v., der skal rådgive med henblik på udvikling af museumsområdet*". ODM

finder, at denne formulering er for svag og overlader for stor mulighed for administrativ fortolkning. ODM accepterer forslaget om, at der nedsættes et strategisk museumspanel, men er blevet lovet, at der nedsættes en række faglige råd, som skal indstille til Kulturstyrelsen, hvordan støtten på museumsområdet fordeles. Det er resultatet af de forhandlinger, ODM har haft med Kulturministeren, forud for lovens formulering, og bør være præcist beskrevet i loven, ikke mindst for bedst muligt at sikre armslængdeprincippet på museumsområdet, selv om det er statens embedsmænd, der i sidste ende udmønter og fordele støtten. ODM ønsker i enten lov eller bemærkninger følgende formulering: "Kulturministeren nedsætter et Danmarks Museumsudvalg, der skal medvirke til at sikre en fri og faglig rådgivningsstruktur omkring Kulturstyrelsen vedr. fordeling af støtten til museerne. Formanden for udvalget skal være en museumsfaglig person udpeget i udvalgets midte". Det skal sikres, at der i udvalget er en bred repræsentation af museumsfaglighed til stede med hensyn både til størrelser, geografisk placering og ansvarsområder.

§17a, stk. 2 tænkes affattet således: "*Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om de i stk. 1 nævnte udvalg m.v., herunder om deres sammensætning og opgaver*". ODM ønsker, at udvalgsstrukturen beskrives nærmere end det er tilfældet i bemærkningerne til lovudkastet. Der er tendenser i museumsudredningen, som gik forud for oplægget til revideringen af museumsloven, der peger mod centralisering og bureaukratisering. Derfor henholder ODM sig til flere møder med Kulturstyrelsen og Kulturministeriets Departement, hvor en plan for udmøntning og sammensætning af råds - og udvalgsstrukturen er blevet debatteret og aftalt. I den sammenhæng er et *museumsfagligt* formandskab for Danmarks Museumsråd (eller panel) afgørende (§17a). Dertil kommer, at der er aftalt en underliggende fagråds struktur for natur-kunst- og kulturhistorie, som tildeles indstillingsret til Kulturstyrelsen vedrørende ansøgninger til museernes puljemidler. Formændene for disse skal have sæde i det strategiske museumsråd (eller panel).

§17b tænkes affattet således: "*Kulturministeren kan yde tilskud til udvikling af museumsområdet, herunder tilskud til erhvervelser*". Denne paragraf erstatter den tidligere § 16, stk. 2. og her er således udeladt "*løsning af fællesopgaver... og museernes virksomhed i øvrigt*". Netop denne passus har gennem de seneste mange år sikret midler til særlige og hurtigt opståede behov og til en særdeles velfungerende og blandt de danske museer meget efterspurgt fælles efteruddannelse af museernes faglige personale. ODM ønsker denne mulighed opretholdt ved fastholdelse af denne præcisering.

ODMs kommentarer til ”Bemærkninger til lovforslaget, almindelige bemærkninger” og ”Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser”

1. Lovforslagets formål og indhold (s. 5)

”I lovforslaget foreslås der etableret en ny tilskudsstruktur, der forenkler og omfordeler statens tilskud på museumsområdet med henblik på at fremme en udvikling mod øget økonomisk bæredygtighed”. ODM anerkender ønsket om økonomisk bæredygtighed og forenkling af statens tilskud. Det er dog beklageligt, at man ikke har valgt at tage fat i en gennemgribende sanering af tilskudsstrukturen, som i mange tilfælde er stærkt præget af tilfældigheder og historiske tildragelser. Med forslaget forankres de historisk tilfældige tilskud i loven.

”Der foreslås endvidere en ny rådgivningsstruktur for Kulturstyrelsen med henblik på styrket fokus på udvikling af museumsområdet”. ODM er bekymret for at der er tale om centralisering, med det formål alene at gøre Kulturstyrelsens arbejde administrativt nemmere - snarere end det er formålet at fremme det decentrale, fagligt velunderbyggede museumsarbejde i hele landet. En ny central rådgivningsstruktur kræver derfor øget fokus på faglig inddragelse og sikring af det decentrale og professionelle museumsarbejde i hele landet, som nævnt i forbindelse med gennemgangen af ændringsforslaget ovenfor.

3.2.3 Vedr. lovens formål og museernes opgave og rolle i samfundet (s.10)

Det betones: *”at der er et væsentligt potentiale i at udvikle og styrke museernes samarbejdsrelationer, koordinering, arbejdsdeling og fælles opgaveløsning, hvorfor museernes pligt til at samarbejde knyttes mere direkte sammen med bestemmelsen i lovens § 2 stk. 1”. Danske museer har gennem generationer haft tradition for et stærkt fagligt samarbejde. Man har ligefrem talt om det decentrale og sammenhængende Museumsdanmark, hvor der var stort fokus på fælles opgavevaretagelse. Samarbejde tænkes nu lovfæstet som krav, således at samarbejde er en betingelse for de statsanerkendte museer, uden at dette samarbejdes karakter fastsættes nærmere. ODM undrer sig over hvad formålet og intentionerne er, når museernes samarbejde fungerer glimrende i forvejen. Det undrer samtidig ODM, at statens egne museer uden begrundelse holdes fri af samme bestemmelse i lovudkastet.*

3.3.3.1. Museets ledelse (s.12)

”Kulturministeriet foreslår derfor, at § 14, stk. 1, nr. 7, 1. pkt. ændres fra et krav om bestemt uddannelsesbaggrund og heltidsbeskæftigelse til et krav om, at museets leder besidder relevante kompetencer” ODM ønsker at det præciseres, at der er et ønske om ”både museumsfaglige og ledelsesmæssige kompetencer” og at dette formuleres direkte i loven.

3.4.3.1 Driftstilskud til statsanerkendte museer

"Kulturministeriet tilslutter sig arbejdsgruppens anbefalinger om at etablere en forenklet tilskudsstruktur, der fremmer udvikling mod mere økonomisk bæredygtige museer... Forslaget indebærer en forhøjelse af minimumsgrundlaget for det ikke statslige tilskud" ODM anerkender vigtigheden af regelforenkling og økonomisk bæredygtige museer. Den berammede minimumssats (minimum 2 mill. kr. i egenindtægt) for fremtidens museumsdrift forekommer vilkårlig, men må anses for at være rimelig for betryggende driftsvilkår. Der kan dog sættes spørgsmålstegn ved om minimumssatsen alene skal måles på kommunalt tilskud (s. 25). I flere tilfælde vil f.eks. tilskud fra private fonde og/eller anden indtægt kunne medvirke til at opfylde kravet til bæredygtig økonomi.

3.4.3.2 Tilskud til udvikling af museumsområdet (s. 16ff)

"Kulturministeriet tilslutter sig arbejdsgruppens anbefaling om etablering af en pulje, der kan understøtte udvikling af museumsområdet. Forslaget samler alle eksisterende puljer på museumsområdet..." ODM er bekymret over, at midlerne til den forenkledte tilskudsstruktur og puljen til strategisk udvikling tænkes etableret via samtlige de midler, der hidtil har været at hente i museernes hidtidige puljeordninger. Midler, der er blevet brugt som startkapital, til udvikling og til "blåstempling" af projekter, f.eks. overfor fonde, indenfor alle søjler i museumsloven. Midlerne har i høj grad bidraget til den strategiske og udviklende del af f.eks. de ekstra formidlingsaktiviteter på landets museer, der indenfor de seneste år har betydet markant flere gæster på landets museer. Når alle mindre puljer slås sammen risikeres det, at der kun er midler til initiativer der ligger indenfor de formentlig ganske få satsningsområder, som et strategisk panel vil give museumsområdet ad gangen.

"... Det foreslås derfor, at bestemmelserne i museumslovens § 16 stk. 2 og 3 ophæves, og at der i stedet indsættes en ny bestemmelse i loven, hvorefter kulturministeren kan yde tilskud til statslige og statsanerkendte museer under Kulturministeriet til udvikling af museumsområdet, herunder til erhvervelser. Kulturministeren giver samtidig en bemyndigelse til i bekendtgørelse at fastsætte regler om indsendelse og behandling af ansøgninger, ydelser af tilskud og fastsættelse af vilkår for anvendelse af tilskud".

Ordvalget baseres på den nye museumslovs § 17b, der tænkes affattet således: *"Kulturministeren kan yde tilskud til udvikling af museumsområdet, herunder tilskud til erhvervelser"*. Som tidligere nævnt erstatter denne paragraf den tidligere § 16, stk. 2. og her er således udeladt *"løsning af fællesopgaver... og museernes virksomhed i øvrigt"*. En væsentlig passus, som hidtil har sikret midler til generel udvikling og til specifik og museums målrettet national- og international efteruddannelse, erfaringsudveksling og netværksdannelse for museernes faglige personale såvel som for museernes bestyrelser m.m. ODM ønsker denne mulighed opretholdt.

3.4.3.3. Tilskud til forskning

"Kulturministeriet tilslutter sig arbejdsgruppens anbefaling om at styrke museernes forskning, så det fremover bliver Kulturministeriet, der yder tilskud til forskningsprojekter ved museerne efter indstilling fra Kulturministeriets Forskningsudvalg. ... en konsekvens af ændringen vil være, at ansøger skal have en ph.d. grad eller være forskerbedømt på tilsvarende niveau for at kunne ansøge om midler til forskningsprojekter"

ODM tilslutter sig ønsket om at styrke forskning på museerne, men er uforstående over for ønsket om at placere museernes forskningsmidler i Kulturministeriets forskningsudvalg, der ikke rummer museumsfaglig ekspertise. Den hidtidige praksis, hvor det er relevante museumsfaglige råd, der har medvirket til udpegning af forskningsegne projekter ønskes bibeholdt.

Ændringerne af tilskuddene til museernes forskning vil ramme hårdt på mange museer, når man i forlængelse af ønsket om overflytning af forskningsmidlerne i forbindelse med ansøgninger også betinger, at for at komme i betragtning til støtte skal både ansøger og udfører af forskningsprojekter være i besiddelse af en ph.d. grad. Det vil kun et mindre antal museer kunne leve op til.

ODM støtter entydigt en opgradering af museernes forskning og en højnelse af vidensniveauet til gavn for museernes brugere. Ph.d. graden er dog blot én vej til ny forskning, i det der også er andre uddannelsesbaggrunde, der lige så godt kan give kvalitet i forskningen. I dag har museerne landet over ansat hundredvis af videnskabeligt uddannede medarbejdere, der gennem årene har leveret forskning af høj kvalitet - blot med andre uddannelsesniveauer (cand. mag, mag. art m.v.) Museerne kan ikke blot skille sig af med disse videnskabeligt ansatte medarbejdere - for at erstatte dem med ph.d.er. Selv med en treårig overgangsfase vil det ikke være hverken relevant eller muligt for alle landets museer at rekruttere personale med en ph.d.grad eller relevant at få opgraderet ikke ph.d.er til ph.d.-niveauet. Det må i øvrigt betones, at der på museerne er brug for at kunne rekruttere akademiske medarbejdere med såvel store museums- som formidlingsfaglige kompetencer - *samtidig* med at videnskabeligt talent sikres. Reelt er der således tale om en bestemmelse, der modvirker ønsket om at skabe mere bæredygtige museer, foruden at det antageligt vil medvirke til at skabe et generelt lønpres.

3.4.3.4. Driftstilskud til konserveringscentre

"Kulturministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling om at tildele de statslige tilskud, som i dag ydes til konserveringscentre, til statsanerkendte museer"

ODM er enig i, at opgaven og ansvaret for bevaring af kulturarven på museerne påhviler museerne, og dermed løsningen med at tildele det statslige tilskud til de museer, der hidtil har haft gavn af ordningen. ODM vil dog gerne anføre en stærk bekymring for om tilskuddene forsvinder fra bevaringsområdet, hvis midlerne ikke er specifikt formålsbestemt til den meget vigtige bevaringsopgave.

3.5.2.1 Rådgivningsstruktur

”Kulturministeriet kan tiltræde arbejdsgruppens anbefaling om, at der etableres en ny rådgivningsstruktur med henblik på udvikling af museumsområdet. Ministeriet er ligeledes enig i, at rådgivningsstrukturen bør være flerleddet med henblik på en målrettet og kvalitativ rådgivning af Kulturstyrelsen”

ODM anser, som tidligere nævnt, sikringen af den aftalte rådgivningsstruktur for overordentlig vigtig af hensyn til armslængdeprincippet og den fortsatte decentrale og borgernære udvikling af museerne i Danmark. Formålet er at medvirke til, at museer i *hele* landet bliver tilgodeset samtidig med, at den højeste faglige museumsstandard efterstræbes. Der henvises til de indledende bemærkninger i høringssvaret.

Med venlig hilsen og på vegne af ODM

Christine Buhl Andersen

Formand for Organisationen Danske Museer